

bi se kmet ne strašil stroškov za nakup umetnega gnoja in če bi znal ž njim prav ravnati.

Ko bi po nauku Liebigovem kmetovalci vse svoje pridelke v domačem gospodarstvu na prid obrnili, z njihovimi odpadki več gnoja pridelovali in gnoj bolje gleštali, potem bi se vé da več in boljšega gnoja imeli. Ko bi vrh tega še kaj travnikov imeli, ki bi jih z vodo napajati mógli, bi lahko brez družega gnoja več živinske klaje pridelali, iz katere bi živina več gnoja jim dala. Al, kakor žalibog kmetje gospodarijo, pridelajo le malo gnoja, pa še ta večkrat ni nič vreden; njivam se potem ne povrača, kar se jim jemlje — in tako zabredejo v tisto gospodarstvo, ki se po pravici „roparsko gospodarstvo“ imenuje in po katerem kmetije hirati morajo. To pa hočem drugi pot dokazati.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca julija.

Dné	Leta	
29.	1561.	Pri pojedini bogatega Jakob Fugger-a v Avgsburgu so prvokrat na Nemškem na mizo prišli purani; ker so izrejeni bili na Laškem, so jih zategadel imenovali „Laške kokoši“.
29.	1590.	Strašanska vročina in suša je bila okoli Dunaja in sicer takošna (če je res?), da je seno na vozeh se po solnčnih žarkih vnelo; isti čas je bilo veliko požarov in tudi v gozdih na Českem in v Turingiji.
30.	1775.	je umrl Ch. Reichardt v Erfurtu; on je bil oče umnega vrtnarstva, in strokovnjak v kmetijstvu; spisal je slavnoznano nemško knjigo pod imenom: „Land- u. Gartenschatz“.
30.	1832.	je umrl J. A. Chaptal (reci Šaptal) grof Canteloupe v Parizu, slavni kemik in iznajdenik onega načina vino zboljševati, ki se še dandanes „šaptaliziranje“ imenuje.
31.	1860.	je bila mednarodna razstava in poskušnja z žitnimi kosilnicami v la Touilleuse-u na Francoskem.

Meseca avgusta.

1.	1866.	je bila mednarodna razstava orodij in priprav za ribštvo v Bolonji na Francoskem.
1.	1870.	se je ustanovila c. k. kemično-fizijologična poskuševalnica za sadje- in vinorejo v Klosterneuburgu poleg Dunaja.
2.	1830.	so se odpravili zadnji ostanki tlake in desetine v veliki vojvodini Oldenburški.
2.	1863.	Ukaz cara Ruskega Aleksandra II. oklicuje 2 milijona carskim posestvom podložnih kmetov za proste posestnike.
3.	1625.	Slavni vojskovodja Wallenstein, vojvoda Friedlanški, zasadi prve murbe na svojem posestvu v Gičinu na Českem, ter tako vpelje svilorejo v tej deželi.
4.	1789.	Državni zbor v Parizu odveže vse kmete na Francoskem desetine in tlake.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske novice.

Prasiček s zaraščeno zadnjico.

Iz Črnomlja se nam poroča sledeče:

„Pred mesecem je starček Majerle v Karlovcu kupil na trgu 2 svinji; ena je bila breja in mu je pred 8 dnevi 3 prasičke polegla, med katerimi je eden bil brez zadnjice, kajti ritno črevó bilo je zaraščeno. Starček, izkušen živinozdravnišk samoúk, vzame nožič, prereže zadnjico (rit) na celem in odpre črevó. Prasiček živi, pa je še bolj korajžen kot druga dva. — Naj je gospodarjem to za poduk, da se ne preplašijo, ako se jim kaj tacega pripetí. Večkrat tudi nožiček pomore. Vem, da učenim živinozdravnikom nič novega ne povem; naznanjam pa vendar gospodarjem to nenavadno prikazen zato, da pomoč ni težka v rokah živinozdravnika ali sicer skušenega moža.“

Gopodarska skušnja.

* Za pokončavanje zemeljskih bolh se priporoča voda, v kateri se je kuhal pèlin. Če se rastline poškopijo s to vodo, umoré se vse bolhe in tudi jajca, če se nahajajo na rastlinah. Te bolhe se zeló rade držé pod kožo kolcev, ki se nahajajo v vrtilih, zatoraj naj se koli olupijo, da bolhe čez zimo nimajo zavetja.

Nove postave.

Postava in službeno navodilo za c. k. žandarstvo v našem cesarstvu.

Ravnokar smo navedeno postavo, ki za žandarstvo dandanes veljá v našem cesarstvu, dobili v slovenskem jeziku v roke.

Ker skušnja uči, da so ljudstvu v mestih in na kmetih le malo znane pravice in dolžnosti žandarjev, in se je zarad tega že marsikaka nesreča pripetila, zato utegne koristno biti, ako v poduk našim ljudem podamo nekoliko odlomkov te postave, ki je 26. svečana t. l. cesarjevo potrjenje dobila. *)

Iz splošnih propisov:

Namen žandarstva je, da ohranjuje javno varnost, red in pokoj; njega vpliv na krajevno-policijske reči bodi praviloma samo v tem, da na-nje pazi in da občine (soseske, komune) podpira.

V vojaških, ekonomnih in upravnih rečéh ono stoji pod svojimi vojaškimi načelniki, gledé javne varnostne službe pod c. k. političnimi okrajnimi in deželnimi ob-

*) Primerjaje nemški izvirnik s prevodom slovenskim smo zopet radostni zapazili, kakošen mojster je gospod Cigale v prestavljanji postav. Naj beró obeh jezikov zmožni rojaki naši žandarsko postavo, pa izvirnik primerjajo s prevodom, in v svesti smo si, da bode vsak rojen Slovenec prestavo bolje razumel kakor izvirnik, nasproti mnogim prevodom, pri katerih, da jih razumemo, moramo večkrat na pomoč vzeti nemški izvirnik. Poleg jasnosti prestave pa človeku tudi to dobro dé, da se ne nahajajo v Cigaletovih spisih one neupravičene in zato neslane novotarije v pisavi, s katerimi se dandanes „producirajo“ nekateri slovenski pisatelji, mislé, da s tem kažejo velikansk „napredek“! Če — razen družega — v nekaterih spisih vse mrgolí onih *j, j, j*, nehoté nas ta na koncéh besedí prisiljeni *j* vsak hip opominja izreka neke glasovite nemške zabavljičice: „und der Zopf, der hängt ihm hinten“, ki bi se v teh slučajih smela prevésti v: „und das *j*, das hängt ihm hinten.“

Vred.